

Byla C-203/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. gegužės 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Okresný súd Bratislava III (Slovakija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. gegužės 11 d.

Kaltinamieji:

AB

CD

EF

GH

IJ

LM

NO

PR

ST

UV

WZ

BC

DE

FG

JL

OKRESNÝ SÚD BRATISLAVA III

<...>

Bratislava, 2020 m. gegužės 11 d.

<...>

Dalykas: prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsni pateikimas

Prašymas taikyti prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra (Procedūros reglamento 107 straipsnis)

Okresný súd Bratislava III (apylinkės teismas, Slovakija) nagrinėjant baudžiamąją bylą <...>, šio teismo <...> pirmininkas, (pagal analogiją) vadovaudamasis iki 2005 m. gruodžio 31 d. galiojusio baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) 224 straipsnio 7 dalimi ir SESV 267 straipsniu, teikia šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį ir prašymą taikyti prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnį.

Bylos šalys:

Proceso dalyviai:

- 1. kaltinamasis AB**, <...>, Slovakijos Respublika <...> (**orig. p. 2**)
- 2. kaltinamasis CD**, <...>, Slovakijos Respublika <...>
- 3. kaltinamasis EF**, <...>, Slovakijos Respublika <...>
- 4. kaltinamasis GH**, <...>, Slovakijos Respublika <...>
- 5. kaltinamasis IJ**, <...>, Slovakijos Respublika <...>
- 6. kaltinamasis LM**, <...>, Slovakijos Respublika <...>
- 7. kaltinamasis NO**, <...>, Slovakijos Respublika <...> (**orig. p. 3**)
- 8. kaltinamasis PR**, <...>, Slovakijos Respublika <...>
- 9. kaltinamasis ST**, <...>, Slovakijos Respublika <...>, kurio gyvenamoji vieta tuo metu buvo nežinoma; byla nagrinėjama kaltinamajam nedalyvaujant <...>
- 10. kaltinamasis UV**, <...>, Slovakijos Respublika <...>
- 11. kaltinamasis WZ**, <...>, Slovakijos Respublika <...>

12. kaltinamasis BC, <...>, Slovakijos Respublika <...>

13. kaltinamasis DE, <...>, Slovakijos Respublika <...>

14. kaltinamasis FG, <...>, Slovakijos Respublika <...> (**orig. p. 4**) <...>

15. kaltinamasis JL, <...>, Slovakijos Respublika <...>

16. nukentėjęsysis HI, <...>, Slovakijos Respublika <...>

17. Valstybinį kaltinimą pateikė:

Bratislavos Krajská prokuratúra (apygardos prokuratūra) <...>

III Bratislavos *Okresný súd* (apylinkės teismas, Slovakija) (toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas), nagrinėdamas bylą, kurioje AB ir kt. kaltinami asmens pagrobimu, jį išvežant į užsienį, šią veiką padarius veikiant grupėje, kaip tai suprantama pagal faktinių aplinkybių susiklostymo metu galiojusio Baudžiamojo kodekso 9 straipsnio 2 dalį, siejamą su 233 straipsnio 1 dalimi ir 2 dalies a punktu, 2019 m. birželio 21 d. uždaramo teismo posėdyje nusprendė:

I. <...> [bylos nagrinėjimo sustabdymas]

II. Pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui **pateikti šiuos prejudicinius klausimus:**

1. Ar, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnį, pagal *ne bis in idem* principą draudžiama išduoti Europos arešto orderį, kaip jis suprantamas pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, kai baudžiamoji byla galutinai užbaigta teismui priėmus išteisinamąjį nuosprendį arba baudžiamąją bylą nutraukus, jeigu toks sprendimas buvo priimtas remiantis amnestija, kurią teisės aktų leidėjas atšaukė šiam sprendimui įsiteisėjus, ir nacionalinės teisės nuostatose numatyta, kad tokios amnestijos atšaukimas lemia valdžios institucijų sprendimų panaikinimą tiek, kiek jie buvo priimti (**orig. p. 5**) ir motyvuoti remiantis amnestija ir suteikta malone, o teisinių kliūčių, kurios buvo grindžiamos taip atšaukta amnestija, baudžiamajam persekiojimui nebelieka ir tokia padėtis susiklosto be konkretaus teismo sprendimo ar teismo proceso?

2. Ar nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią tiesiogiai, be nacionalinio teismo sprendimo, panaikinamas nacionalinio teismo sprendimas nutraukti baudžiamąją bylą, kuris pagal nacionalinę teisę yra galutinis išteisinamasis nuosprendis ir kurio pagrindu buvo galutinai nutrauktas baudžiamasis procesas po to, kai pagal nacionalinį įstatymą suteikta amnestija, yra suderinama su teise į nešališką teismą, kuri garantuojama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, ir teise nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią

nusikalstamą veiką, garantuojama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 82 straipsnį?

3. Ar nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią Konstituciniam Teismui, tikrinant *Národná rada Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Nacionalinė Rada) rezoliuciją, kuria atšaukiama amnestija arba individualiais atvejais suteikta malonė ir kuri priimta pagal Slovakijos Respublikos Konstitucijos 86 straipsnio i punktą, leidžiama vertinti tik jos atitiktį Konstitucijai, neatsižvelgiant į Europos Sąjungos priimtus privalomojo pobūdžio teisės aktus, visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ir ES sutartį, atitinka lojalumo principą, kaip jis suprantamas pagal ESS 4 straipsnio 3 punktą, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 82 straipsnį, ir yra suderinama su teise į nešališką teismą, kuri garantuojama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, bei teise nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką, garantuojama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnį?

III. Pagal [Teisingumo Teismo] procedūros reglamento 107 straipsnį prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas prašo, kad Teisingumo Teismas prašymą priimti prejudicinį sprendimą išnagrinėtų pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, nes byla susijusi su Europos arešto orderiu, kuris turi būti nagrinėjamas skubos tvarka, kaip tai suprantama pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584) 17 straipsnio 1 dalį (2008 m. rugpjūčio 12 d. Sprendimas *Santesteban Goicoechea*, C-296/08 PPU, EU:C:2008:457, 2008 m. gruodžio 1 d. Sprendimas *Leymann ir Pustovarov*, C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, 2009 m. lapkričio 30 d. Sprendimas *Kadzoev*, C-357/09 PPU, EU:C:2009:741, 2010 m. balandžio 3 d. Nutartis *Gataev ir Gataeva*, C-105/10 PPU, EU:C:2010:176, 2011 m. balandžio 28 d. Sprendimas *El Dridi*, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268).

I. Bendri prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo poziciją pagrindžiantys motyvai

1. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo kolegija nusprendė teikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą remdamasi toliau nurodytomis aplinkybėmis. 2000 m. lapkričio 27 d. Bratislavos *Krajská prokuratúra* (apygardos prokuratūra) prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme <...> pateikė valstybinį kaltinimą dėl 1) kaltinamųjų AB, CD, GH, EF, IJ, PR, LM ir NO; jiems inkriminuotos šios veikos: valstybės tarnautojo piktnaudžiavimas įgaliojimais, kaip tai suprantama pagal 2005 m. gruodžio 31 d. galiojusios versijos Baudžiamojo kodekso (toliau – Baudžiamasis kodeksas) 158 straipsnio 1 dalies a punktą, veikiant grupėje, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 9 straipsnio 2 dalį; asmens pagrobimas, jį išvežant į užsienį, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 233 straipsnio 1 dalį ir

2 dalies a punktą, veikiant grupėje, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 9 straipsnio 2 dalį; plėšimas, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 234 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a ir b punktus, veikiant grupėje, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 9 straipsnio 2 dalį; turto prievartavimas, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 235 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a ir b punktus, veikiant grupėje, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 9 straipsnio 2 dalį; kaltinamųjų ST (**orig. p. 6**) UV, WZ ir BC, jiems inkriminuojant šias veikas: asmens pagrobimas, jį išvežant į užsienį, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 233 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a punktą, veikiant grupėje, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 9 straipsnio 2 dalį; plėšimas, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 234 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a ir b punktus, veikiant grupėje, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 9 straipsnio 2 dalį; turto prievartavimas, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 235 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a ir b punktus, veikiant grupėje, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 9 straipsnio 2 dalį; ir 2) kaltinamojo DE, jam inkriminuojant pagalbą vykdant nusikalstamas veikas, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo kodekso 166 straipsnio 1 dalį, t. y. nusikalstamos veikos, kurias kaltinamieji tariamai įvykdė toliau nurodytomis aplinkybėmis:

1) kaltinamieji AB, CD, EF, GH, IJ, LM, NO ir <...> PR, kaip valstybinės institucijos *Slovenská informačná služba* (Slovakijos žvalgybos tarnyba, toliau – SIS) pareigūnai, pažeisdami minėtos tarnybos kompetencijos ribas, nustatytas *zákon číslo 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe* (Įstatymas Nr. 46/1993 dėl Slovakijos žvalgybos tarnybos, toliau – Įstatymas Nr. 46/1993) 1 straipsnio 2 dalyje, nepaisydami uždavinių, nustatytų Įstatymo Nr. 46/1993 2 straipsnyje ir žvalgybos tarnybos pareigūnams tenkančių pareigų, kaip tai suprantama pagal Įstatymo Nr. 46/1993 7 straipsnį, kaltinamieji ST, UV, WZ ir BC, kaip civiliai asmenys, neatitinkantys Įstatymo Nr. 46/1993 11 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytų sąlygų, priklausantys organizuotai grupei, kurioje buvo pasidalinta užduotimis, siekiant pakenkti HI, taip pažeidžiant jo pagal Konstituciją garantuojamas teises – pastarasis buvo sekamas, jėga sulaikytas ir apsvaigintas narkotikais, tada perduotas Austrijos policijai, jo asmenine motorine transporto priemone jį pervežus į Austriją, kurioje jo atžvilgiu 1994 m. lapkričio 18 d. buvo išduotas tarptautinis arešto orderis; jie dalyvavo darant nusikalstamą veiką, kai kaltinamasis <...> AB, kuris, kaip SIS direktorius pagal hierarchinio pavaldumo sistemą nenustatytą 1995 m. vasaros dieną Bratislavoje esančiame SIS pastate žodžiu įsakė <...> PR, SIS pareigūnui, paskirtam dirbti gynybos, saugumo ir mokymų padalinyje, sukurti civilių asmenų organizuotą grupę specialiosioms SIS užduotims vykdyti; ši grupė buvo sukurta ir panaudota 1995 m. rugpjūčio 31 d. sulaikant HI.

Nenustatytą 1995 m. rugpjūčio mėn. dieną, pažeisdamas Įstatymo Nr. 46/1993 10 straipsnio 1 dalį, SIS direktoriaus įsakymu Nr. 17/1994 dėl asmenų ir objektų sekimo (toliau – Įsakymas Nr. 17/1994) [AB] nurodė CD, SIS 46-osios tarnybos (sekimas ir operatyvinė veikla) direktoriui, pasinaudoti, pažeidžiant Įstatymo Nr. 46/1993 13 straipsnio 2 dalį, techninėmis žvalgybos priemonėmis,

kaip tai suprantama pagal 12 straipsnio 1 dalies c punktą, siekiant vykdyti XY ir HI sekimą, ir pažeidžiant 1994 m. liepos 15 d. SIS Sekimo ir operatyvinės veiklos tarnybos direktoriaus įsakymo Nr. 4/1994 (toliau – Įsakymas Nr. 4/1994) 7 straipsnio 1 dalį nurodyti sekti XY – sekimas pradėtas Bratislavoje 1995 m. rugpjūčio 13 d. 10 val. 30 min. <...>, nors sekimo byla Nr. 4600/337 kodiniu pavadinimu <...> buvo pateikta tik 1995 m. rugpjūčio 14 d. – ir HI – sekimas pradėtas 1995 m. rugpjūčio 23 d. <...>, nors sekimo byla nebuvo pateikta ir nebuvo įvykdytos Įsakymo Nr. 4/1994 7 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos.

1995 m. rugpjūčio 28 d. [AB] nurodė SIS antrojo padalinio vidaus žvalgybos direktoriui LP užtikrinti, kad pasinaudojant SIS lėšomis automobilių stovėjimo aikštelėje priešais *Ružinov* žiemos čiuožyklą 1995 m. rugpjūčio 19 d. būtų paruoštos 5 nežymėtos skirtingų modelių motorinės transporto priemonės, o 1995 m. rugpjūčio 29 d. jis jam nurodė paskirti du SIS specialiųjų operacijų padalinio pareigūnus, vairuojančius nežymėtą motorinę transporto priemonę, kurie turėjo Bratislavos <...> stotyje perimti <...> transporto priemonę, kurioje buvo nukentėjęsysis HI, ir ją nuvairuoti į Austriją; tą jis ir padarė ir apie tai informavo AB. (orig. p. 7)

1995 m. rugpjūčio 28–31 d., tarpininkaujant kaltinamajam CD, jis iš SIS 46-osios tarnybos pirmojo padalinio vadovo – kaltinamojo EF – gavo informacijos, susijusios su operatyvinių veiksmų vykdymo eiga ir HI sekimu, priėmė sprendimus ir SIS antrojo padalinio direktoriui bei kaltinamajam CD žodžiu įsakinėjo, siekiant koordinuoti įvairius sekimą, sulaikymą ir nukentėjusiojo pervežimą per sieną vykdančių skirtingų komandų veiksmus, kurie lėmė HI sulaikymą 1995 m. rugpjūčio 31 d. 10 val. 47 min. grasinant jam šaunamuoju ginklu.

1995 m. rugpjūčio 13 d. SIS pastate Bratislavoje <...> kaltinamasis CD – SIS 46-osios tarnybos direktorius – pažeisdamas Įstatymo Nr. 46/1993 10 straipsnio 1 dalį ir Įsakymą Nr. 17/1994 žodžiu įsakė savo pavaldiniui pirmojo padalinio vadovui, kaltinamajam EF, pasinaudoti techninėmis žvalgybos priemonėmis, kaip tai suprantama pagal Įstatymo Nr. 46/1993 12 straipsnio 1 dalies c punktą, pažeidžiant Įstatymo Nr. 46/1993 13 straipsnio 2 dalį, siekiant vykdyti XY sekimą, kuris pradėtas 10 val. 30 min. Bratislavoje, *Hraničná* gatvėje <...> dalyvaujant 13 SIS pareigūnų ir pasinaudojant 8 nežymėtomis motorinėmis transporto priemonėmis ir techninėmis priemonėmis, o jis pats užtikrino sekimo stebėseną, nors ir žinojo, kad tokia priemonė yra neteisėta, kadangi nebuvo gautas SIS direktoriaus arba pastarojo įgalioto asmens sutikimas naudoti technines žvalgybos priemones, iš anksto gavus rašytinį buvusio Bratislavos *Mestský súd* (apylinkės teismo) teisėjo leidimą.

1995 m. rugpjūčio 14 d. parengtos sekimo bylos pagrindų aptaręs veiksmus su SIS antrojo padalinio direktoriumi, jis tą pačią dieną <...> nurodė jam pavaldiems SIS pareigūnams, kaltinamiesiems EF ir IJ, tęsti XY sekimo veiksmus iki 1995 m. rugpjūčio 26 d.

Pažeisdamas Įsakymą Nr. 17/1994 ir Įsakymo Nr. 4/1994 7 straipsnio 1 dalį 1995 m. rugpjūčio 24 d. jis žodžiu įsakė kaltinamajam EF, SIS 46-osios tarnybos pirmojo padalinio vadovui, vykdyti HI sekimą <...> mieste ir jo apylinkėse, ir iš jo gavo informaciją, susijusią su operatyvinių veiksmų vykdymu ir HI sekimu, kurią jis pats perdavė SIS direktoriui, kaltinamajam AB.

1995 m. rugpjūčio 30 ir 31 d. jis vadovavo sekimo veiksams, pats informavo SIS 2-ojo skyriaus direktorių ir SIS direktorių, kaltinamąjį AB, apie sekimo veiksmus, galimai mobiliu telefonu iš pastarųjų gavo nurodymus ir per tarpininką, kaltinamąjį EF, kuris buvo mieste <...>, vadovavo sekimo padalinio pareigūnams.

Tada, kai 1995 m. rugpjūčio 31 d. 10 val. 30 min. HI išvyko iš savo namų asmenine motorine transporto priemone <...>, jis nurodė jį sekti ir po to, kai šis buvo sustabdytas ir sulaikytas grasinant jam šaunamuoju ginklu, – sekimo padalinio nežymėtomis motorinėmis transporto priemonėmis uždaryti valstybinės reikšmės kelią Nr. II/502.

Tada SIS 46-osios tarnybos pirmojo padalinio direktorius, kaltinamasis EF, 1995 m. rugpjūčio 13 d. iš savo tiesioginio vadovo, SIS 46-osios tarnybos direktoriaus, kaltinamojo CD, Bratislavos SIS pastate gavo įsakymą imtis informacinių operatyvinių priemonių, kaip jos suprantamos pagal Įstatymo Nr. 46/1993 11 straipsnį, ir techninių žvalgybos priemonių, kaip tai suprantama pagal Įstatymo Nr. 46/1993 12 straipsnį, siekiant vykdyti XY sekimą ir, pažeisdamas Įstatymo Nr. 46/1993 10 straipsnio 1 dalį, Įsakymą Nr. 17/1994 ir Įsakymo Nr. 4/1994 7 straipsnio 1 dalį, nurodė pavaldiems SIS pareigūnams (**orig. p. 8**) sekti XY savo nežymėtomis motorinėmis transporto priemonėmis, nors jis žinojo, kad nebuvo priimtas SIS direktoriaus arba jo pagal 11 straipsnio 2 dalį įgalioto asmens sprendimas dėl operatyvinių žvalgybos priemonių naudojimo ir kad pagal Įstatymo Nr. 46/1993 13 straipsnio 2 dalį nebuvo iš anksto gautas rašytinis buvusio Bratislavos *Mestský súd* (apylinkės teismo) teisėjo leidimas naudoti technines informacines priemones, kaip tai suprantama pagal 12 straipsnio 1 dalies c punktą.

Pažeisdamas Įstatymo Nr. 46/1993 10 straipsnio 1 dalį, Įsakymą Nr. 17/1994 ir Įsakymo Nr. 4/1994 7 straipsnio 1 dalį 1995 m. rugpjūčio 27 d. Bratislavoje <...> SIS pastate jis nurodė savo pavaduotojui, kaltinamajam IJ ir kitiems padalinio pareigūnams iš motorinės transporto priemonės <...>, kuri jo nurodymu buvo atvartyta į miestą <...>, stebėti HI šeimos namus ir naudotis nežymėtomis SIS motorinėmis transporto priemonėmis pastarojo sekimo už miesto ribų tikslais, taip pat informuoti apie sekimo rezultatus, nors jis žinojo, kad SIS direktorius arba jo įgaliotas asmuo nebuvo priėmęs sprendimo dėl operatyvinių žvalgybos priemonių naudojimo, kaip tai suprantama pagal Įstatymo Nr. 46/1993 11 straipsnio 22 dalį, o techninių žvalgybos priemonių naudojimo, kaip tai suprantama pagal Įstatymo Nr. 46/1993 12 straipsnio 1 dalies b ir c punktus, [nebuvo patvirtinęs] kompetentingas buvusio Bratislavos *Mestský súd* (apylinkės teismas) teisėjas.

1995 m. rugpjūčio 31 d. <...> mieste radijo ryšiu ir mobiliuoju telefonu jis davė nurodymus pavaldiems SIS pareigūnams ir informavo SIS 46-osios tarnybos direktorių, kaltinamąjį CD, apie sekimo eigą ir vėliau, kai 10 val. 47 min. HI buvo sulaikytas jam grasinant šaunamuoju ginklu, jis pats su savo motorine transporto priemone <...> prisidėjo uždarant valstybinės reikšmės kelią Nr. II/502, siekiant neleisti pravažiuoti transporto priemonėms.

1995 m. rugpjūčio 13 d. Bratislavoje SIS pastate kaltinamasis IJ, SIS pareigūnas, veikdamas kaip SIS 6-osios tarnybos pirmojo padalinio vadovo pavaduotojas, pagal hierarchinio pavaldumo sistemą iš SIS 46-osios tarnybos direktoriaus ir pirmojo padalinio vadovo gavo žodinį įsakymą imtis operatyvinių žvalgybos priemonių, kaip jos suprantamos pagal Įstatymo Nr. 46/1993 11 straipsnį ir techninių žvalgybos priemonių, kaip jos suprantamos pagal Įstatymo Nr. 46/1993 12 straipsnį, siekiant sekti XY, taip pažeidžiant Įstatymo Nr. 46/1993 10 straipsnio 1 dalį, Įsakymą Nr. 17/1994 ir Įsakymo Nr. 4/1994 7 straipsnio 1 dalį; jis pavaldiems SIS pareigūnams nurodė vykdyti XY sekimą nežymėtomis motorinėmis transporto priemonėmis, nors jis žinojo, kad SIS direktorius arba jo pagal Įstatymo Nr. 46/1993 11 straipsnio 2 dalį įgaliotas asmuo nebuvo priėmęs sprendimo dėl operatyvinių žvalgybos priemonių naudojimo, ir kad dėl techninių žvalgybos priemonių naudojimo, kaip tai suprantama pagal Įstatymo Nr. 46/1993 12 straipsnio 1 dalies c punktą, nebuvo gautas išankstinis rašytinis buvusio Bratislavos *Mestský súd* (apylinkės teismo) kompetentingo teisėjo leidimas, turint omenyje, kad jis pats užtikrino sekimo stebėseną ir pats informavo SIS 46-osios tarnybos direktorių, kaltinamąjį CD, apie sekimo eigą.

Vėliau, 1995 m. rugpjūčio 27 d. gavus 46-osios tarnybos direktoriaus įsakymą, kuris perduotas per pirmojo padalinio vadovą, pradėti sekti HI <...> mieste, 1995 m. rugpjūčio 28 d. *Nová Pezinská* gatvėje buvo pastatytas *Mercedes Benz* <...>, iš kurio SIS pareigūnai stebėjo HI namą, radijo ryšiu pranešė apie jo išvykimą ir motorinėmis transporto priemonėmis sekė jo judėjimą, kartu mobiliuoju telefonu informuodami pirmojo padalinio vadovą, kaltinamąjį EF, apie sekimo eigą.

1995 m. rugpjūčio 31 d. [IJ] vykdė pagrobimo planą, kai nežymėta *Toyota* <...> modelio motorine transporto priemone sekė HI šiam 10 val. 30 min. Bratislavos kryptimi išvykus iš namų (**orig. p. 9**), ir vėliau, grasindamas šaunamuoju ginklu jį sulaikęs valstybinės reikšmės kelyje Nr. II/502, kartu su kitomis sekimo padalinio motorinėmis transporto priemonėmis užblokavo pravažiamą.

SIS pareigūnas, kaltinamasis PR, vadovaudamasis SIS direktoriaus, kaltinamojo AB, įsakymu, nenustatytomis 1995 m. rugpjūčio mėn. dienomis subūrė grupę, kurią sudarė kaltinamasis ST, kaltinamasis UV, kaltinamasis WZ ir kaltinamasis BC, ir vėliau atliko koordinatoriaus tarp pagrobimo organizatorių ir šios grupės narių funkcijas; pasitelkdamas šią grupę 1995 m. rugpjūčio 29 d. Bratislavoje <...> esančioje automobilių stovėjimo aikštelėje jis perėmė SIS priklausančias nežymėtas motorines transporto priemones, kuriomis pasinaudodamas per kitas

dienas sekė HI judėjimą <...> miestuose, siekiant jį sulaikyti ir perduoti kitiems SIS pareigūnams, kurie jį turėjo pervežti į Austrijos Respubliką.

1995 m. rugpjūčio 31 d. 10 val. 30 min., iš *Mercedes Benz* automobiliu <...> sekimą vykdžiusio SIS pareigūno suteiktos informacijos sužinoję, kad HI išvyko iš savo namų Bratislavos kryptimi, jie prisivijo nežymėtą SIS motorinių transporto priemonių koloną, kuri sekė HI motorinę transporto priemonę. 10 val. 47 min. valstybinės reikšmės kelyje Nr. II/502 <...> jie motorine transporto priemone *Seat Toledo* <...> užblokavo asmeninę HI motorinę transporto priemonę iš priekio, o motorine transporto priemone *Seat Ibiza* <...> – iš šono.

Nukreipę pistoletą jie paprašė, kad HI išliptų iš motorinės transporto priemonės, o jam šio prašymo neįvykdžius, jie jėga jį ištraukė ir, nors jis priešinosi, jį pasodino ant priekinės *Seat Toledo* sėdynės. Jie jam ant galvos užmovė mėlyną maišą ir uždėjo antrankius, tada perėmė jo asmeninę *Mercedes Benz* <...> modelio motorinę transporto priemonę. Vėliau, vykstant *Vajnory* kryptimi, HI pabandžius iššokti iš motorinės transporto priemonės, jie jam kumščiais smūgiavo į veidą, naudojo į jo lytinį organą nukreiptą elektrošoko pistoletą ir jį privertė išgerti du butelius viskio, taip jį apsvaiginant.

Kaltinamasis PR mobiliuoju telefonu informavo SIS antrojo padalinio direktorių apie veiksmų eigą, o pastarasis apie tai informavo kaltinamąjį <...> AB. Taip jie jį atvežė į Bratislavą <...> keliu, kur jie perdavė HI kitiems SIS pareigūnams.

SIS pareigūnas, paskirtas SIS 2-ojo skyriaus tyrimų padalinio vadovu, kaltinamasis GH, vykdant XY sekimą vykdė pagal hierarchinio pavaldumo sistemą gautus SIS direktoriaus, kaltinamojo AB, ir SIS 2-ojo skyriaus direktoriaus nurodymus, nors žinojo, kad nebuvo priimtas SIS direktoriaus arba jo pagal Įstatymo Nr. 46/1993 11 straipsnio 2 dalį įgalioto asmens sprendimas dėl operatyvinių žvalgybos priemonių naudojimo; vieną kartą jis palydėjo šį asmenį iš Bratislavos į *Levoča* ir atgal, ir užtikrino, kad bus nepastebėta, jog Austrijos-Vengrijos sieną jis kirto be dokumento; 1995 m. rugpjūčio 30 ir 31 d. jis pasirūpino, kad *Bratislavos-Bergo* ir *Jarovce-Kittsee* pasienio postuose kaltinamieji LM ir NO, kurie nežymėta *Mercedes Benz* <...> modelio motorine transporto priemone vežė nukentėjusįjį į Austriją, lengvai kirstų sieną.

Kaltinamasis LM ir kaltinamasis NO, kaip SIS 2-ojo skyriaus specialiųjų operacijų pareigūnai, vykdė pagal hierarchinio pavaldumo sistemą gautus SIS 2-ojo skyriaus direktoriaus nurodymus, kai 1995 m. rugpjūčio 30 d. prie *Bratislavos-Petržalkos* <...> jie laukė HI asmeninės motorinės transporto priemonės, kurią jie turėjo pervežti į Austriją. Kadangi tądien planas nepavyko, rugpjūčio 31 d. 14 val. jie iš kaltinamojo PR ir kaltinamojo WZ toje pačioje vietoje perėmė nežymėtą *Mercedes Benz* <...> (**orig. p. 10**) modelio motorinę transporto priemonę, kurios priekinėje sėdynėje buvo sąmonės netekęs HI, ir jį pervežė per *Petržalka-Berg* pasienio punkto diplomatinę zoną.

Atsižvelgiant į tai, kad kompetentingo Austrijos pareigūno, tikrinančio pasus, Bergo automobilių stovėjimo aikštelėje nebuvo, jie telefonu susisiekė su 2-ojo skyriaus direktoriumi, kuris, kaltinamajam AB įsakius, nurodė nukentėjusįjį vežti į Hainburgą.

Kaltinamojo AB nurodymu SIS pareigūnas buvo nusiųstas į Austriją ir Hainburgo policijos nuovadai pranešė apie tai, kad motorinėje transporto priemonėje yra prašomas perduoti asmuo. 16 val. 30 min. kaltinamasis AB mobiliuoju telefonu informavo ZZ apie tai, kad nukentėjusysis yra motorinėje transporto priemonėje Hainburge ir 17 val. pagal skambutį telefonu HI buvo sulaikytas Austrijos policijos, tačiau pažymėtina, kad dėl kaltinamųjų agresyvių fizinių veiksmų jis buvo lengvai sužeistas, o jį pervežus į Austriją, kur jis vėliau sulaikytas, buvo pažeista Slovakijos Konstitucijos 23 straipsnio 4 dalis, pagal kurią pilietis negali būti verčiamas išvykti iš tėvynės, negali būti išduotas ar perduotas kitai valstybei.

Nukentėjusysis HI patyrė žalą, susijusią su jo buvimu Austrijoje, kurią sudarė jo teisinio atstovavimo išlaidos, kurių bendra suma siekė 478 241,13 ATS.

- 2) 1995 m. rugsėjo 6 d. SIS pareigūnas, kaltinamasis DE, jo tiesioginio vadovo EF, SIS 46-osios tarnybos pirmojo padalinio vadovo, nurodymu kartu su policijos padalinio <...> komunoje pareigūnu, kurio jis paprašė oficialiu įrašu patvirtinti, konstatavo, kad *Mercedes Benz* <...> modelio baltos spalvos furgonas 1995 m. rugpjūčio 28–31 d. buvo jo apygardoje. Policijos pareigūnui atsisakius patenkinti šį prašymą, 1995 m. rugsėjo 13 d. apie 13 val. jie pasirūpino, kad Bratislavos stiklo specialistai <...> už 2 766 SKK išpjautų permatomus stiklus, kuriais jie pakeitė nepermatomą stiklą, įrengtą *Mercedes Benz 208 D*, kad liudytojai baudžiamajame procese dėl HI pagrobimo, jį išvežant į užsienį, neatpažintų, kad tai yra motorinė transporto priemonė, kuri gatvių <...> sankryžoje stovėjo prieš <...> namą, ir iš kurios SIS pareigūnai stebėjo HI namą 1995 m. rugpjūčio 28–31 d., nors [DE] žinojo, kad 1995 m. rugpjūčio 31 d. vykstant į Bratislavą valstybinės reikšmės keliu Nr. II/502 HI vairuojama *Mercedes* motorinė transporto priemonė buvo užblokuota ir jie HI sulaikė jėga bei pervežė į Austriją, kur Hainburgo mieste Austrijos policijos pareigūnai HI sulaikė jo motorinėje transporto priemonėje; taip jie stengėsi nuslėpti, kad SIS pareigūnai padarė nusikalstamą veiką, ir siekė, kad pagrobimo nusikalstamą veiką vykdę asmenys išvengtų baudžiamąjį persekiojimą.
2. 2017 m. birželio 14 d. nutartimi III Bratislavos *Okresný súd* (apylinkės teismas), vadovaudamasis Baudžiamąjį proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 23 straipsnio 3 dalimi, minėtą baudžiamąją bylą sujungė su baudžiamąja byla <...>, iškelta prieš kaltinamuosius AB, CD, FG, EF, IJ ir JL, kurie buvo kaltinami padėjimu piktnaudžiauti valstybės tarnautojo įgaliojimais, kaip tai suprantama pagal iki 2005 m. gruodžio 31 d. galiojusio Baudžiamąjį kodekso 10 straipsnio 1 dalies c punktą ir 158 straipsnio 1 dalies b punktą ir 2 dalies c punktą, ir tokią nusikalstamą veiką jie padarė tokiais aplinkybėmis: valdžios institucijos – *Slovenská informačná služba* (Slovakijos žvalgybos tarnyba) – pareigūnai AB, CD, FG, EF, IJ ir JL, pažeisdami savo kompetenciją, apibrėžtą

Įstatymo Nr. 46/1993 1 straipsnio 2 dalyje, Įstatymo Nr. 46/1993 2 straipsnyje nustatytas funkcijas ir SIS pareigūnų pareigas, kaip jos suprantamos pagal Įstatymo Nr. 46/1993 7 straipsnį, siekdami nuslėpti *Mercedes*, naudoto 1995 m. liepos mėn. vykdytam restorano savininko UP sekimui <...> komunoje ir 1995 m. rugpjūčio mėn. vykdytam HI sekimui (**orig. p. 11**) <...> mieste, likvidavimą dalyvavo darant nusikalstamą veiką, kai JF, dirbantis SIS 46-osios tarnybos pirmajame padalinyje, pateikė melagingą pareiškimą, nors žinojo, kad nežymėta *Mercedes Benz 208D* <...> modelio motorinė transporto priemonė, priklausanti SIS, nebuvo pavogta 1995 m. gruodžio 18–19 d. naktį, būnant komandiruotėje, į kurią jis su IJ nevyko, ir toks pareiškimas buvo tyrimo komisijos ir SIS aukšto rango pareigūnų neteisėto elgesio pagrindas; savo pareiškime apie 1995 m. gruodžio 28 d. įvykius CD, SIS 94 grupės direktorius, pateikė klaidingą informaciją apie veiksmus Slovakijos vakaruose, apie savo buvimą motorinės transporto priemonės vagystės vietoje ir *Mercedes Benz 208D* valstybinio numerio suradimą, ir 1996 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 6 sudarė 94 grupės tyrimo komisiją, siekiant ištirti pavogtai tarnybinei motorinei transporto priemonei padarytą žalą; FG, kuris buvo paskirtas 94 grupės padalinio, atsakingo už motorines transporto priemones, vadovu, kaip komisijos pirmininkas neužtikrino, kad būtų atliktas išsamus aplinkybių tyrimas ir kartu su komisijos nariais, [t. y.] EF, kuris paskirtas SIS 46-osios tarnybos pirmojo padalinio vadovu, ir IJ, SIS 46-osios tarnybos pirmojo padalinio pirmosios komandos vadovu, neišnagrinėjo motorinės transporto priemonės vagystės aplinkybių ir nors žinojo, kad pastaroji nebuvo pavogta, jie patvirtino, kad informacija yra teisinga, sumažino atitinkamos motorinės transporto priemonės vertę ir 1996 m. vasario 7 d. pasiūlė SIS direktoriui sustabdyti bylos nagrinėjimą kol bus surasta motorinė transporto priemonė, ir praėjus 10 metų žalą nurašyti valstybei; tą patvirtino SIS 94 grupės direktorius CD, SIS direktorius bei teisėtas atstovas AB, pažeisdamas *zákon č. 278/1993 Z.z. o správě majetku státu v znení noviel* (iš dalies pakeistas Įstatymas Nr. 278/1993 dėl valstybės turto valdymo) 3 straipsnio 2 dalį, nors žinojo, kad pavaldūs SIS pareigūnai nepranešė apie motorinės transporto priemonės vagystę kompetentingoms policijos institucijoms, nesiėmė veiksmų pagal Baudžiamojo proceso kodekso 8 straipsnio 1 dalį, nesiėmė priemonių, kuriomis būtų siekiama nustatyti, ar nusikalstama veika buvo tikrai padaryta, pritarė klaidingoms komisijos išvadoms ir patvirtino pastarosios pasiūlymą bei CD rekomendaciją ir 1996 m. kovo 12 d. sprendimu, vadovaudamasis *zákon č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov PZ* (Įstatymas Nr. 410/1991 dėl policijos pareigūnų karjeros) 127 straipsnio 1 dalimi, nusprendė nutraukti bylos nagrinėjimą ir nurašyti žalą 10 metų laikotarpiu, o praėjus šiam laikotarpiui jis leido šią žalą padengti iš valstybės lėšų, nors pagal policijos veiklą reglamentuojantį įstatymą to daryti negalima, ir taip SIS padarė žalos už 1 454 434 SKK.

3. 2001 m. birželio 29 d. nutartimi III Bratislavos *Okresný súd* (apylinkės teismas) sustabdė visų kaltinamųjų baudžiamąjį persekiojimą, motyvuodamas tuo, kad jiems buvo suteikta amnestija pagal 1998 m. kovo 3 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko dekretą. Minėtą nutartį 2002 m. birželio 5 d. sprendimu patvirtino Bratislavos *Krajský súd* (apygardos teismas) ir ji įgijo *res judicata* galią.

4. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas atnaujino bylos nagrinėjimą, atsižvelgęs į 2017 m. gegužės 31 d. <...> *Ústavný súd Slovenskej republiky* (Konstitucinis Teismas, Slovakija; toliau – Konstitucinis Teismas) sprendimą, kuriame šis nurodė, jog 2017 m. balandžio 5 d. *Národná rada Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Nacionalinė Rada) rezoliucija Nr. 570, kuria panaikinami 1998 m. kovo 3 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko sprendimo Nr. 55/1998, kuriuo suteikiama amnestija, V ir VI straipsniai, 1998 m. liepos 7 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko sprendimas Nr. 214/1998, kuriuo suteikiama amnestija, ir 1997 m. gruodžio 12 d. Slovakijos Respublikos Prezidento sprendimas, kuriuo kaltinamajam suteikiama malonė <...>, atitinka Slovakijos Respublikos Konstituciją.
5. Atnaujinus bylos nagrinėjimą gynyba kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantį teismą, prašydama sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio ir 48 straipsnio 2 dalies bei 50 straipsnio, Pagrindų sprendimo 2002/584, siejamo su Direktyvos 2012/13 (dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese) (**orig. p. 12**) ir Direktyvos 2016/343 (dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo) atitinkamais straipsniais, išaiškinimo.
6. Šis prašymas grindžiamas teisiniais neaiškumais priimtuose nacionalinės teisės aktuose, konkrečiai – *Zákon o Ústavnóm súde* (Įstatymas dėl Konstitucinio Teismo) šešto skirsnio nuostatose (būtent 48a ir 48b straipsniai), *Ústavný zákon č. 71/2017* (Konstitucinis įstatymas Nr. 71/2017) ir *Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky z 5. apríla 2017 číslo 570 o zrušení článku V a článku VI rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky z 3. marca 1998 o amnestii uverejneného pod číslom 55/1998 Z. z., rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky zo 7. júla 1998 o amnestii uverejneného pod číslom 214/1998 Z. z. a rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky v konaní o milosť pre obvineného zo dňa 12. decembra 1997 č. k. 3573/96-72-2417* (2017 m. balandžio 5 d. Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados rezoliucija Nr. 570, kuria panaikinami 1998 m. kovo 3 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko sprendimo Nr. 55/1998, kuriuo suteikiama amnestija, V ir VI straipsniai, 1998 m. liepos 7 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko sprendimas Nr. 214/1998, kuriuo suteikiama amnestija, ir 1997 m. gruodžio 12 d. Slovakijos Respublikos Prezidento sprendimas Nr. 3573/96-72-2417, kuriuo kaltinamajam suteikiama malonė; toliau – rezoliucija) nuostatose. Aptariama rezoliucija turėjo būti atšaukti sprendimai dėl amnestijos, kurių pagrindu buvo priimta, be kita ko, nutartis, kuria sustabdomas AB ir kitų asmenų baudžiamasis persekiojimas, t. y. 2001 m. birželio 29 d. III Bratislavos *Okresný súd* (apylinkės teismas) nutartis bei Bratislavos *Krajský súd* (apygardos teismas) nutartis <...>. Šioje byloje valstybinis kaltinimas taip pat pateiktas ST <...>, dėl kurio turėjo būti išduotas nacionalinis arešto orderis, Europos arešto orderis ir tarptautinis arešto orderis.

7. Išnagrinėjęs bylos medžiagą prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, kaip nacionalinis teismas, laikosi nuomonės, kad siekiant priimti sprendimą šioje byloje, reikalingas Teisingumo Teismo sprendimas (SESV 267 straipsnio antra pastraipa).

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

8. SESV 82 straipsnyje nustatyta:

„Teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose Sąjungoje grindžiamas nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo principu bei apima valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų suderinimą 2 dalyje ir 83 straipsnyje nurodytose srityse.

Europos Parlamentas ir Taryba, sprenddami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, patvirtina priemones, kuriomis siekiama:

- a) nustatyti taisykles ir procedūras, kad visoje Sąjungoje būtų užtikrintas visų nuosprendžių ir teismo sprendimų formų pripažinimas;
 - b) užkirsti kelią jurisdikcijų kolizijoms tarp valstybių narių ir jas spręsti;
 - c) remti teisėjų ir teisminių institucijų darbuotojų mokymą;
 - d) palengvinti su procesais baudžiamosiose bylose ir sprendimų vykdymu susijusį bendradarbiavimą tarp valstybių narių teisminių arba joms lygiaverčių institucijų.“
9. [SESV 82 straipsnio 2 dalyje nustatyta:] „Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami direktyvas pagal įprastą teisėkūros procedūrą, gali nustatyti tokias minimalias taisykles, kokių reikia nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimui bei policijos ir teisminiam bendradarbiavimui tarpvalstybinio pobūdžio baudžiamosiose bylose palengvinti. **(orig. p. 13)**
10. [2 dalies tęsinys] Šiose minimaliose taisyklėse atsižvelgiama į skirtingas valstybių narių teises tradicijas ir sistemas.

Jos yra susijusios su:

- a) valstybių narių tarpusavio įrodymų leistinumą;
- b) asmenų teisėmis baudžiamajame procese;
- c) nusikaltimų aukų teisėmis;

d) bet kuriais kitais konkrečiais baudžiamojo proceso aspektais, kuriuos sprendimu Taryba yra nustačiusi iš anksto; šį sprendimą, gavusi Europos Parlamento pritarimą, Taryba priima vieningai.

Šioje dalyje nurodytų minimalių taisyklių priėmimas neužkerta kelio valstybėms narėms išlaikyti arba įvesti aukštesnio lygio asmenų apsaugą.“

11. [SESV 82 straipsnio 3 dalyje nustatyta:] „Kai Tarybos narė mano, kad 2 dalyje nurodytos direktyvos projektas paveiktų pagrindinius jos baudžiamosios teisės sistemos aspektus, ji gali prašyti, kad direktyvos projektas būtų perduotas Europos Vadovų Tarybai. Tuo atveju įprasta teisėkūros procedūra yra sustabdoma. Po svarstymo, jeigu pavyksta pasiekti bendrą sutarimą, Europos Vadovų Taryba per keturis mėnesius nuo sustabdymo grąžina projektą Tarybai, kuri nutraukia įprastos teisėkūros procedūros sustabdymą.

Jeigu nepavyksta pasiekti susitarimo ir ne mažiau kaip devynios valstybės narės siekia tvirčiau bendradarbiauti, remdamosi atitinkamu direktyvos projektu, jos per tokį patį laikotarpį atitinkamai praneša apie tai Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai. Šiuo atveju leidimas pradėti Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnio 2 dalyje ir šios Sutarties 329 straipsnio 1 dalyje nurodytą tvirtesnę bendradarbiavimą laikomas suteiktu bei taikomos nuostatos dėl tvirtesnio bendradarbiavimo.“

12. Chartijos 47 straipsnyje nustatyta:

„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo byla per kiek įmanoma trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas.

Asmenys, neturintys pakankamai lėšų, turi gauti nemokamą teisinę pagalbą, jei tai reikalinga užtikrinti teisę į veiksmingą teisingumą.“

13. Chartijos 48 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Kiekvienam, kuris kaltinamas padaręs nusikaltimą, užtikrinama teisė į gynybą.“

14. Chartijos 50 straipsnyje nustatyta:

„Niekas negali būti antrą kartą teisiamas ar baudžiamas už nusikalstamą veiksą, dėl kurios Sąjungoje jis jau buvo galutinai išteisintas ar pripažintas kaltu pagal įstatymą.“

15. Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų [suimtų] ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę [siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą arba laisvės atėmimo bausmę], arba sprendimą dėl įkalinimo.“

16. Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta: **(orig. p. 14)**

„Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.“

17. Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje.“

18. Pagrindų sprendimo 3 straipsnyje „Europos arešto orderio privalomo nevykdymo pagrindai“ nustatyta:

„Vykdančiosios valstybės narės teisminė institucija (toliau – vykdančioji teisminė institucija) atsisako vykdyti Europos arešto orderį šiais atvejais:

1) jei nusikalstamai veikai, kurios pagrindu yra išduotas arešto orderis, vykdančiojoje valstybėje narėje taikoma amnestija, kai persekiojimas už tokios nusikalstamos veikos padarymą priklausė tos valstybės jurisdikcijai pagal jos baudžiamąją teisę;

2) jei vykdančiajai teisminei institucijai yra pranešta, kad prašomam perduoti asmeniui kurioje nors valstybėje narėje yra priimtas galutinis teismo sprendimas už tą pačią veiką, jei paskyrus bausmę, toji bausmė yra atlikta arba atliekama, arba nebegali būti atlikta pagal nuteisusios valstybės narės įstatymus;

3) jei asmeniui, kuriam taikomas Europos arešto orderis, dėl jo amžiaus pagal vykdančiosios valstybės teisę negali būti taikoma baudžiamoji atsakomybė už veiką, kurios pagrindu yra išduotas arešto orderis.“

19. Direktyvos 2012/13 7 straipsnyje nurodyta:

„1. Tais atvejais, kai asmuo yra suimamas ir sulaikomas bet kuriuo baudžiamojo proceso etapu, valstybės narės užtikrina, kad suimtiesiems arba sulaikytiesiems, arba jų advokatams būtų pateikti su konkrečia byla susiję kompetentingų valdžios institucijų turimi dokumentai, kurie yra svarbūs siekiant veiksmingai apskųsti pagal nacionalinę teisę suėmimo ar sulaikymo teisėtumą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad įtariamiesiems arba kaltinamiesiems, arba jų advokatui būtų suteikta teisė susipažinti bent su visais kompetentingų valdžios institucijų turimais įtariamuosius arba kaltinamuosius kaltinančiais ar

išteisinančiais daiktiniais įrodymais, kad būtų užtikrintas teisingas procesas ir pasirengta gynybai.

3. Nedarant poveikio 1 daliai, galimybė susipažinti su 2 dalyje nurodyta medžiaga turi būti suteikta laiku, kad būtų galima veiksmingai pasinaudoti teise į gynybą, ir ji suteikiama ne vėliau kaip iki kaltinimų esmės perdavimo teismui. Jei kompetentingos valdžios institucijos gauna papildomų daiktinių įrodymų, laiku suteikiama teisė susipažinti su ta medžiaga, kad į ją būtų galima atsižvelgti.

4. Nukrypstant nuo 2 ir 3 dalių, jei tai nepažeidžia teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, teisė susipažinti su tam tikra medžiaga gali būti nesuteikta, jei dėl tokio susipažinimo gali kilti didelė grėsmė kito asmens gyvybei arba pagrindinėms teisėms, arba jei tai yra griežtai būtina siekiant apsaugoti svarbų viešąjį interesą, pavyzdžiui, tais atvejais, kai kyla pavojus sutrukdyti vykdomam tyrimui, arba jei tai gali rimtai pažeisti valstybės narės, kurioje vyksta baudžiamasis teismo procesas, nacionalinį saugumą. Valstybės narės užtikrina, kad pagal nacionalinėje teisėje numatytą tvarką sprendimą neatskleisti tam tikros medžiagos vadovaujantis šia dalimi priimtų teismas arba sprendimui bent būtų taikoma teisminė peržiūra.

5. Šiame straipsnyje nurodyta teisė susipažinti su informacija suteikiama (**orig. p. 15**) nemokamai.“

20. Direktyvos 2012/13 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įtariamasis arba kaltinamasis, arba jo advokatas turėtų teisę nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka užginčyti tai, kad kompetentingos valdžios institucijos nepateikė informacijos ar atsisakė ją pateikti pagal šią direktyvą.“

21. Direktyvos 2016/343 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji ir kaltinamieji turėtų teisę dalyvauti nagrinėjant jų bylą teisme.“

22. Direktyvos 2016/343 9 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai įtariamieji arba kaltinamieji nedalyvavo nagrinėjant jų bylą teisme ir nebuvo patenkintos 8 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos, jie turėtų teisę į bylos nagrinėjimą iš naujo arba į kitą teisių gynimo priemonę, kuri leistų iš naujo nagrinėti bylą iš esmės, įskaitant naujų įrodymų vertinimą, ir kurią taikant būtų galima panaikinti pirminį sprendimą. Tuo atveju valstybės narės užtikrina, kad tie įtariamieji ir kaltinamieji turėtų teisę dalyvauti, veiksmingai dalyvauti [teisę veiksmingai dalyvauti], laikantis pagal nacionalinę teisę nustatytų procedūrų, ir pasinaudoti teisėmis į gynybą.“

23. Direktyvos 2016/343 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji ir kaltinamieji turėtų teisę pasinaudoti veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis, jei pažeidžiamos šioje direktyvoje nustatytos jų teisės.“

24. Direktyvos 2016/343 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2018 m. balandžio 1 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.“

B. Slovakijos teisė

25. Pagal Slovakijos Respublikos Konstitucijos 86 straipsnio 1 punktą (įsigaliojusį 2017 m. balandžio 4 d.) *Národná rada Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Nacionalinė Rada; toliau – Slovakijos Respublikos Nacionalinė Rada) yra kompetentinga, be kita ko:

„priimti sprendimą dėl Prezidento sprendimo, priimto pagal 102 straipsnio 1 dalies j punktą, panaikinimo, jeigu jis prieštarauja demokratinės valstybės ir teisės principams; priimta rezoliucija yra taikoma visuotinai ir skelbiama laikantis tos pačios tvarkos, kaip skelbiant įstatymą.“

26. Pagal Slovakijos Respublikos Konstitucijos 129a straipsnį (įsigaliojusį 2017 m. balandžio 4 d.) *Ústavný súd Slovenskej republiky* (Konstitucinis Teismas, Slovakijos Respublika; toliau – Konstitucinis Teismas) turi tokia teisę:

„Konstitucinis Teismas priima sprendimą dėl Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados rezoliucijos, kuria atšaukiama amnestija arba individualiai suteikta malonė, patvirtinta pagal 86 straipsnio 1 punktą. Konstitucinis Teismas savo iniciatyva inicijuoja procesą pagal pirmąjį sakinį; 125 straipsnis taikomas *mutatis mutandis*.“ (orig. p. 16)

27. Slovakijos Respublikos Konstitucijos 154f straipsnyje (įsigaliojusiam 2017 m. balandžio 4 d.) taip pat numatyta, kad atgaline data taikomos šios nuostatos:

„1) 86 straipsnio 1 punkto ir 88a straipsnio bei 129a straipsnio nuostatos taip pat taikomos 1998 m. kovo 3 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko sprendimo Nr. 55/1998, kuriuo suteikiama amnestija, V ir VI straipsniams, 1998 m. liepos 7 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko sprendimui Nr. 214/1998, kuriuo suteikiama amnestija, ir 1997 m. gruodžio 12 d. Slovakijos Respublikos Prezidento sprendimui Nr. <...>, kuriuo kaltinamajam suteikiama malonė.

2) Atšaukus amnestiją arba malonę pagal 1 dalį

a) valdžios institucijų sprendimai panaikinami tiek, kiek jie buvo priimti ir motyvuoti 1 dalyje nurodytais sprendimais dėl amnestijos arba malonės suteikimo, ir

b) dingsta teisinės kliūtys baudžiamajam persekiojimui, kurios grindžiamos 1 dalyje nurodytais sprendimais dėl amnestijos arba malonės suteikimo; šių teisinių kliūčių galiojimo laikotarpis neįtraukiamas skaičiuojant senaties terminus, susijusius su faktinėmis aplinkybėmis, dėl kurių suteikta 1 dalyje nurodyta amnestija arba malonė.“

28. *Zákon o Ústavnóm súde* (Įstatymas dėl Konstitucinio Teismo) šeštame skirsnyje esančiuose 48a ir 48b straipsniuose (įsigaliojusiųose 2017 m. balandžio 4 d.) nustatoma tokia procedūra, susijusi su Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados rezoliucijos, kuria atšaukiama individualiai suteikta malonė arba sprendimai dėl amnestijos, atitiktimi Konstitucijai:

„48a straipsnis

Jeigu 48b straipsniu nenustatoma kitaip, 19–41b straipsnių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados rezoliucijos tikrinimo procedūrai.

48b straipsnis

- 1) Pagal Konstitucijos 129a straipsnį Konstitucinis Teismas savo iniciatyva pradeda nagrinėjimo iš esmės procedūrą, kuri pagal Konstitucijos 86 straipsnio i punktą pradedama Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados priimtos rezoliucijos paskelbimo *Zbierka zákonov* (oficialiajame leidinyje) dieną.
- 2) Procedūroje dalyvauja tik Slovakijos Respublikos Nacionalinė Rada.
- 3) Kita procedūros šalis yra Slovakijos Respublikos vyriausybė, kuriai atstovauja Slovakijos Respublikos teisingumo ministras, jeigu procedūra susijusi su rezoliucija, kuria buvo atšaukta amnestija, arba Slovakijos Respublikos Prezidentas, jeigu procedūra susijusi su rezoliucija, kuria atšaukta individualiai suteikta malonė.
- 4) Prieš priimdamas sprendimą dėl esmės pagal šį skirsnį, Konstitucinio Teismo pirmininkas paprašo:
 - a) Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados pateikti nuomonę ir diskusiją, joje vykusią per susirinkimą dėl Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados priimtos rezoliucijos pagal Konstitucijos 86 straipsnio i punktą, protokolą,
 - b) Slovakijos Respublikos Prezidento pateikti nuomonę, ir
 - c) Slovakijos Respublikos vyriausybės pateikti nuomonę; Slovakijos Respublikos (**orig. p. 17**) vyriausybės vardu nuomonę teikia Slovakijos Respublikos teisingumo ministras.

5) Plenarinė kolegija priima sprendimą dėl bylos esmės. Apie sprendimą informuojama Slovakijos Respublikos Nacionalinė Rada ir Slovakijos Respublikos vyriausybė, jeigu sprendimas susijęs su amnestija, ir Prezidentas, jeigu sprendimas susijęs su individualiai suteikta malone. Konstitucinio Teismo pirmininkas gali nuspręsti apie sprendimą pranešti taip pat ir kitiems asmenims.

6) Dėl Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados rezoliucijos, kuria atšaukiama amnestija arba individualiai suteikta malonė, arba tokios rezoliucijos dalies atitiktis Konstitucijai Konstitucinis Teismas sprendimą priima per 60 dienų nuo procedūros pradžios; jeigu per šį terminą Konstitucinis Teismas sprendimo nepriima, procedūra nutraukiama.

7) Nutartis, kuria nutraukiama procedūra arba atmetamas prašymas, turi *res judicata* galią, todėl Konstitucinis Teismas negali iš naujo nagrinėti Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados rezoliucijos, kuria atšaukiama amnestija arba individualiai suteikta malonė.“

29. *Zákon č. 15[4]/2010 Z.z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov* (iš dalies pakeistas Įstatymas Nr. 153/2010 dėl Europos arešto orderio; toliau – Įstatymas Nr. 153/2010) 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šiuo įstatymu reglamentuojami Slovakijos valdžios institucijų veiksmai asmenų perdavimo tarp Europos Sąjungos valstybių narių pagal Europos arešto orderį atveju ir nustatoma atitinkama procedūra.“

30. Įstatymo Nr. 15[4]/2010 5 straipsnio 1–3 dalyse nustatyta:

„1) Jeigu manoma, kad asmuo, kurio atžvilgiu vykdomas baudžiamasis persekiojimas, gali gyventi arba gyvena kitoje valstybėje narėje ir jeigu reikia jį surasti, kompetentingo teismo kolegijos pirmininkas arba teisėjas jo atžvilgiu išduoda Europos arešto orderį. Atliekant ikiteisminį tyrimą Europos arešto orderį prokuroro prašymu išduoda ikiteisminio tyrimo teisėjas.

2) Europos arešto orderis, kaip tai suprantama pagal 1 dalį, gali būti išduotas, jeigu dėl tų pačių aplinkybių asmens, kurio atžvilgiu vykdomas baudžiamasis persekiojimas, atžvilgiu yra išduotas arešto orderis, tarptautinis arešto orderis arba yra priimtas galutinis ir vykdytinas nuosprendis, kuriuo paskirta laisvės atėmimo bausmė.

3) Teismas neišduoda Europos arešto orderio, jeigu prieš jį išduodant yra akivaizdu, kad asmens perdavimas iš užsienio valstybės prašomam perduoti asmeniui sukeltų žalą, kuri būtų neproporcinga baudžiamojo proceso svarbai arba nusikalstamos veikos sukeltoms pasekmėms.“

31. Įstatymo Nr. 15[4]/2010 23 straipsnio 1 dalies a ir b punkte nustatyta:

„Europos arešto orderį atsisakoma vykdyti, jeigu:

- a) nusikalstamai veikai, dėl kurios išduotas Europos arešto orderis, pritaikyta Slovakijos Respublikoje suteikta amnestija, ir Slovakijos teisės sistemoje nustatyti Slovakijos institucijų įgaliojimai vykdyti baudžiamąjį persekiojimą dėl šios nusikalstamos veikos,
 - b) vykdančioji teisminė institucija turi informacijos, kad valstybėje narėje prašomo perduoti asmens atžvilgiu vykdytas procesas dėl tos pačios veikos buvo užbaigtas priėmus apkaltinamąjį nuosprendį, kuris jau įvykdytas, yra vykdomas arba jau negali būti įvykdytas pagal valstybės narės, kurioje jis buvo priimtas, teisines nuostatas <...>“ (**orig. p. 18**)
32. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 188 straipsnio 1 dalį teismas, atlikęs pirminį kaltinamojo akto vertinimą:
- a) perduoda bylą nagrinėti kompetentingam teismui, jeigu jis pats neturi kompetencijos nagrinėti bylą;
 - b) perduoda bylą nagrinėti kitai institucijai, esant 171 straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms;
 - c) nutraukia baudžiamąjį persekiojimą, esant 172 straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms;
 - d) sustabdo procesą, esant 173 straipsnio 1 dalies a–e punktuose nurodytoms aplinkybėms, arba kai taikomos 224 straipsnio 6 arba 7 dalys;
 - e) perduoda bylą prokurorui, kad būtų atlikti papildomi ikiteisminio tyrimo veiksmai, jeigu to reikia, siekiant ištaisyti reikšmingus procedūrinius ikiteisminio tyrimo trūkumus arba geriau išsiaiškinti pagrindines faktines aplinkybes, be kurių neįmanoma priimti sprendimo nagrinėjant bylą iš esmės, ir jeigu atliekant papildomus ikiteisminio tyrimo veiksmus teismo procese iškiltų didelių sunkumų arba būtų akivaizdžiai kenkiama proceso spartai;
 - f) nutraukia baudžiamąjį persekiojimą esant 307 straipsnyje nustatytoms sąlygoms arba priima sprendimą dėl susitaikymo patvirtinimo pagal 309 straipsnį, arba
 - g) perduoda bylą vienam teisėjui, jeigu pastarasis yra kompetentingas pagal 314a straipsnio 1 dalį; šis sprendimas saisto tą teisėją.
33. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 188 straipsnio 2 dalį teismas, atlikęs pirminį kaltinamojo akto vertinimą, taip pat gali nutraukti baudžiamąjį persekiojimą, esant aplinkybėms, nurodytoms 172 straipsnio 2 arba 3 dalyse.
34. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 188 straipsnio 3 dalį teismas, atlikęs pirminį kaltinamojo akto vertinimą, taip pat

gali sustabdyti baudžiamąjį persekiojimą, esant aplinkybėms, nurodytoms 173 straipsnio 2 dalyje.

35. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 188 straipsnio 4 dalį prokuroras ir baudžiamojon atsakomybėn traukiamas asmuo gali pateikti skundą dėl sprendimo, priimto pagal 1 dalies a–f punktus, o [dėl sprendimo, priimto] pagal 2 ir 3 dalį, skundą, kuris, be baudžiamojo persekiojimo sustabdymo, turi stabdomąjį poveikį.
36. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 224 straipsnio 1 dalį teismas sustabdo baudžiamąjį persekiojimą, jeigu per pagrindinį teismo posėdį konstatuoja, kad susiklostė viena iš 173 straipsnio 1 dalies b–e punktuose nurodytų aplinkybių.
37. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 224 straipsnio 2 dalį teismas sustabdo baudžiamąjį persekiojimą, net jeigu nėra galimybės kaltinamajam įteikti šaukimo į pagrindinį teismo posėdį.
38. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 224 straipsnio 3 dalį teismas gali sustabdyti baudžiamąjį persekiojimą, jeigu per pagrindinį teismo posėdį konstatuoja, kad susiklostė viena iš 173 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių.
39. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 224 straipsnio 4 dalį teismas atnaujina baudžiamąjį procesą, jeigu nelieka proceso sustabdymą lėmusio pagrindo. **(orig. p. 19)**
40. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 224 straipsnio 5 dalį prokuroras gali apskųsti teismo sprendimą, kuriuo sustabdomas baudžiamasis persekiojimas arba atmetamas prašymas tęsti baudžiamąjį persekiojimą.
41. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 224 straipsnio 6 dalį teismas sustabdo baudžiamąjį persekiojimą, jeigu mano, kad viršenybės neturinti visuotinai taikoma teisės nuostata, kurios taikymas nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje turi lemiamą reikšmę, siekiant priimti sprendimą dėl kaltės ir bausmės, prieštarauja viršesnei visuotinai taikomai teisės nuostatai arba tarptautinei sutarčiai, ir jis inicijuoja procedūrą Konstituciniame Teisme. Konstitucinio Teismo sprendimas saisto šį teismą ir kitus bendrosios kompetencijos teismus.
42. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2005 m. gruodžio 31 d., 224 straipsnio 7 dalį teismas sustabdo baudžiamąjį persekiojimą, jeigu jis [Europos Sąjungos] Teisingumo Teismui pateikia prašymą priimti prejudicinį sprendimą.
43. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, taikomo nuo 2006 m. sausio 1 d., 564 straipsnio 1 dalį iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtas baudžiamasis

persekiojimas ir vykdant šį persekiojimą priimti aktai turi tokį pat poveikį kaip ir pagal šį įstatymą pradėtas vykdyti baudžiamasis persekiojimas ir priimti aktai.

44. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso, taikomo nuo 2006 m. sausio 1 d., 564 straipsnio 3 dalį, tais atvejais, kai bylas buvo nurodyta perduoti apylinkės teismui iki šiam įstatymui įsigaliojant, apylinkės teismas bylą nagrinėja taikydamas iki tos dienos galiojančias nuostatas. Įprasta tokio sprendimo apskundimo apeliacine tvarka procedūra vyksta apygardos teisme pagal iki tos dienos galiojusias nuostatas. Elgiamasi taip pat ir tuo atveju, kai kompetencijos neturintis teismas perdavė bylą nagrinėti apylinkės teismui, kad procesas būtų įvykdytas.
45. Atsižvelgiant į tai, kad perduoti minėtą asmenį teismui buvo nurodyta 2000 m. lapkričio 27 d., apylinkės teismas turi bylą nagrinėti vadovaudamasis teisės aktų pakeitimais, laikydamasis Baudžiamojo proceso kodekso Nr. 141/1961 nuostatų, kurios galiojo iki 2005 m. gruodžio 31 d.

III. Faktinės aplinkybės

46. ST ir kitų asmenų, įskaitant AB, atžvilgiu buvo vykdomas baudžiamasis persekiojimas, galutinai užbaigtas 2001 m. birželio 29 d. III Bratislavos *Okresný súd* (apylinkės teismas) sprendimu byloje 5T 119/00, kuris įgijo *res judicata* galią ir tapo vykdytinas. Pagal Slovakijos teisės aktus tai yra galutinis sprendimas, kuris yra dėl esmės priimto sprendimo pobūdžio ir sukelia išteisinamojo nuosprendžio sukeliamas pasekmes. Nutartis, kuria nurodyta nutraukti baudžiamąjį persekiojimą, buvo iš dalies motyvuota amnestija, kurią [1998] m. kovo 3 d. suteikė Slovakijos Respublikos Ministras Pirmininkas, atstovaudamas Slovakijos Respublikos Prezidentui.
47. Pagrindinė 2017 m. priimtų pakeitimų, t. y. Konstituciniu įstatymu Nr. 71/2017 padarytų pakeitimų ir Įstatymo dėl Konstitucinio Teismo pakeitimų (Įstatymas Nr. 72/2017), pasekmė yra 2017 m. gegužės 31 d. Konstitucinio Teismo <...> sprendimas, kuriame konstatuota:

„2017 m. balandžio 5 d. *Národná rada Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Nacionalinė Rada) rezoliucija Nr. 570, kuria panaikinami 1998 m. kovo 3 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko sprendimo Nr. 55/1998, kuriuo suteikiama amnestija, V ir VI straipsniai, 1998 m. liepos 7 d. Slovakijos Respublikos Ministro Pirmininko sprendimas Nr. 214/1998, kuriuo suteikiama amnestija, ir 1997 m. gruodžio 12 d. Slovakijos Respublikos Prezidento sprendimas, kuriuo kaltinamajam suteikiama malonė <...> (**orig. p. 20**), atitinka Slovakijos Respublikos konstituciją.“
48. Remiantis naujais teisės aktų pakeitimais taip pat reikėjo panaikinti galutinę nutartį, kuria nutraukiamas ST ir kitų asmenų (įskaitant AB) baudžiamasis persekiojimas.

49. Remiantis šios bylos aplinkybėmis nacionalinio arešto orderio ir Europos arešto orderio išdavimas yra pagrįstas. Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas Bratislavos *Krajská prokuratúra* (apygardos prokuratūros) prašymu išdavė tarptautinį arešto orderį, nes remiantis žiniasklaidoje pateikta informacija (kuria teikdamas prašymą išduoti tarptautinį arešto orderį rėmėsi prokuroras), ST buvo Malio Respublikoje. Atsižvelgiant į tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas neturi reikšmingos informacijos apie ST gyvenamąją vietą, tačiau negalint atmesti galimybės, kad ST taip pat yra arba bus Europos Sąjungos valstybėje narėje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas taip pat ketina išduoti Europos arešto orderį. Vis dėlto prieš išduodant tokį orderį reikia, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, taip pat išduoti nacionalinį arešto orderį, kurio neišdavus negalios Europos arešto orderis (žr., pavyzdžiui, 2016 m. birželio 1 d. Sprendimą *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385).
50. Atsižvelgiant į tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla abejonių dėl to, ar remiantis principu *ne bis in idem* nedraudžiama išduoti Europos arešto orderio, jis prašo, kad Teisingumo Teismas pateiktų išaiškinimą.

IV. Teisinis vertinimas

A. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos taikymas

51. Šioje byloje Chartija yra taikytina ir šiuo klausimu cituojame generalinės advokatės J. Kokott argumentus, pateiktus jos 2017 m. kovo 30 d. išvados byloje *Puškar*, C-73/16 [29 punkte]:

„<...> Pagal [Chartijos 51 straipsnio 1 dalį] Sąjungos teisės sistemoje garantuojamos pagrindinės teisės gali būti taikomos esant visoms situacijoms, kurios reglamentuojamos Sąjungos teisės¹. Kaip jau konstatuota visų pirma [2013 m. vasario 26 d.] Sprendime *Åkerberg Fransson*, Chartija taip pat taikytina sankcijoms mokesčių teisės srityje, jei tai yra Sąjungos teisėje nustatyti mokesčių teisės nurodymai². Tokiu atveju pirmiausia galima kalbėti apie apyvartos mokesčių ir akcizus. Tačiau Sąjungos teisė taikoma ir tam tikrais tiesioginių mokesčių klausimais, pavyzdžiui, konkrečių derinimo priemonių taikymo srityje³ arba pagrindinių laisvių ribojimo atveju⁴. Todėl paprastai nacionalinis teismas

¹ 2013 m. vasario 26 d. Sprendimas *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 19 punktas) ir 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832, 66 punktas).

² 2013 m. vasario 26 d. Sprendimas *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 27 punktas).

³ Žr., be kita ko, 2013 m. spalio 22 d. Sprendimą *Sabou* (C-276/12, EU:C:2013:678, 23 ir paskesni punktai).

⁴ 2015 m. birželio 11 d. Sprendimas *Berlington Hungary ir kt.* (C-98/14, EU:C:2015:386, 74 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

konkrečiu atveju turės apsvarstyti, ar Chartija taikytina. Jei Sąjungos teisė ir Chartija nebus taikytinos, dažnai panašių reikalavimų kils iš [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK)] 8 straipsnio.

52. [Nurodytos išvados 30 punktas] Šioje byloje tai reiškia, kad registro naudojimui mokesčių rinkimo srityje taikoma Duomenų apsaugos direktyva ir Chartija, o baudžiamosios teisės (**orig. p. 21**) srityje – tik Chartija, jei nagrinėjami Sąjungos teisėje apibrėžti klausimai.“
53. 51 straipsnio, kuriame apibrėžta Chartijos taikymo sritis, 1 dalyje nurodyta, kad Chartijos nuostatos „skirtos <...> valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę“, o 2 dalyje, kad Chartija „neišplečia Sąjungos teisės taikymo srities už Sąjungos įgaliojimų ribų“. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad „[n]ustatant, ar nacionalinė teisė susijusi su Sąjungos teisės įgyvendinimu, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnį, reikia patikrinti, be kita ko, ar nagrinėjama teisės aktais siekiama įgyvendinti Sąjungos teisės nuostatą, taip pat šių teisės aktų pobūdį ir ar jais siekiama kitų tikslų nei tie, kurie nustatyti Sąjungos teisėje, net jeigu jis šiai teisei gali daryti netiesioginį poveikį, taip pat, ar egzistuoja konkretūs Sąjungos teisės aktai šioje srityje arba galintys jai daryti poveikį“ (2014 m. kovo 6 d. Sprendimo *Siragusa*, C-206/13, EU:C:2014:126, 25 punktas).
54. Nekyla jokių abejonių, kad šioje byloje Sąjungos teisė taikoma, nes šiuo atveju taikomas Pagrindų sprendimas 2002/584.
55. Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagrindų sprendime nustačius paprastesnę ir veiksmingesnę nuteistų ar įtariamų pažeidus baudžiamąjį įstatymą asmenų perdavimo sistemą, palengvinamas ir paspartinamas teismų bendradarbiavimas siekiant prisidėti prie Sąjungos tikslo tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti dideliu tarpusavio pasitikėjimu atsižvelgiant į tarpusavio pripažinimo principą (šiuo klausimu žr. 2013 m. vasario 26 d. Sprendimo *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 36 ir 37 punktus ir 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 75 ir 76 punktus).
56. Taip pat taikoma Chartija ir Direktyva 2012/13 (dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese) bei Direktyva 2016/343 (dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo).

B. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

57. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas prašo išaiškinti, ar remiantis principu *ne bis in idem* šioje byloje draudžiama [išduoti] Europos arešto orderį.

58. Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad nors iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad iškeltą klausimą turėjo pateikti vykduantysis teismas, o ne išduodančiosios valstybės teismas, nes tai būtų hipotetinio klausimo požymis, tačiau taip nėra.
59. Europos arešto orderis (EAO) visada turi būti proporcingas juo siekiamam tikslui. Taip yra taip pat ir tada, kai bylos aplinkybėms taikoma Pagrindų sprendimo 2002/584 2 straipsnio 1 dalis. Atsižvelgiant į reikšmingas EAO vykdymo pasekmes prašomo perduoti asmens laisvės ir judėjimo laisvės apribojimo požiūriu, priimdama sprendimą dėl EAO išdavimo išduodančioji valstybė narė turėtų įvertinti jo išdavimo būtinybę, taigi taip pat įvertinti galimas EAO vykdymo kliūtis ateityje. Išdėstyti argumentai taip pat aiškiai matomi Komisijos komunikato „Europos arešto orderio išdavimo ir vykdymo vadovas“ (OL C 335, 2017, 1) [2.4 skirsnio ketvirtoje pastraipoje]: „Be to, išduodančiosios teisminės institucijos turėtų įvertinti, ar, užuot išdavus EAO, būtų galima panaudoti kitas teismo bendradarbiavimo priemones. Kituose Sąjungos teisės aktuose, kuriais reglamentuojamas teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose, nustatytos kitos priemonės, kurios daugeliu atvejų yra veiksmingos, bet ne tokios ribojančios (žr. 2.5 skirsnį).“ **(orig. p. 22)**
60. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad viena iš EAO išdavimo kontrolės priemonių yra reikalavimas išduoti nacionalinį arešto orderį (2016 m. birželio 1 d. Sprendimas *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385). Taigi, jeigu nacionalinis teismas išduoda EAO neišdavęs nacionalinio arešto orderio, EAO yra negaliojantis ir negali būti vykdomas.
61. Kaip minėtame sprendime priminė Teisingumo Teismas, EAO sistemoje numatyta procesinių ir pagrindinių teisių, kurios prašomam perduoti asmeniui turi būti suteiktos, dviejų lygių gynyba: pirma, teisminė gynyba, numatyta priimant nacionalinį teismo sprendimą, ir, antra, gynyba, kurią reikia užtikrinti išduodant Europos arešto orderį. Šios dviejų lygių teisminės gynybos nėra tuo atveju, kai nacionalinė teisminė institucija, prieš išduodama EAO, nepriėmė jokio nacionalinio teismo sprendimo, kurio pagrindu būtų buvę galima vykdyti EAO.
62. Pateiktu prejudiciniu klausimu iš esmės klausama, ar galutiniam sprendimui, kuriuo nutraukiamas baudžiamasis persekiojimas (arba išteisinamajam nuosprendžiui), taip pat taikomas principas *ne bis in idem*, kai šie sprendimai priimti remiantis amnestija, kurią teisėkūros institucija atšaukė po to, kai šie sprendimai įgijo *res judicata* galią, ir kai nacionalinėje teisės sistemoje numatyta, kad tokios amnestijos atšaukimas reiškia valdžios institucijų sprendimų panaikinimą tiek, kiek jie buvo priimti ir motyvuoti remiantis atšaukta amnestija, be konkretaus teismo sprendimo arba teismo proceso.
63. Taigi byloje iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar šioje byloje gali būti pažeista pagal Chartiją garantuojama pagrindinė teisė nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam, kai taikant nacionalinę schemą panaikinami galutiniai sprendimai baudžiamosios teisės srityje ir šią schemą tiesiogiai taiko teisėkūros institucija, be

teismo sprendimo ir nedalyvaujant susijusiems asmenims. Kitaip tariant, keliamas klausimas, ar tai, kad teisėkūros institucija „yra siejama“ su sprendimu dėl kaltės ir bausmės tada, kai tokia schema atitinka vidaus teisės sistemą, atitinka Sąjungos teisę. Taip pat keliamas klausimas, ar, atsižvelgiant į Sąjungos teisę, nacionalinis teismas privalo atsižvelgti į amnestijos atšaukimą, kuris aiškiai atitinka nacionalinę teisės sistemą, tačiau prieštarauja Sąjungos teisei.

C. Dėl antrojo prejudicinio klausimo

64. Antruoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas teiraujasi Teisingumo Teismo, ar Direktyva [2012/13] taip pat taikoma specifiniam procesui, kurio dalykas yra amnestijos atšaukimas, kai jis suprantamas kaip amnestijos atšaukimo „nacionalinė schema“.
65. [Direktyvos 2012/13] 2 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta: „Ši direktyva taikoma nuo momento, kai valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos praneša asmenims, kad jie įtariamai arba kaltinami padarę nusikalstamą veiką, iki proceso pabaigos, t. y. iki bus galutinai išspręstas klausimas, ar įtariamasis arba kaltinamasis įvykdė nusikalstamą veiką, įskaitant, jei taikoma, nuteisimą ir sprendimo dėl apeliacinio skundo priėmimą.“
66. [Direktyvos 2012/13] 3 straipsnio „Teisė į informaciją apie teises“ 1 dalies [c] punkte nustatyta: „Valstybės narės užtikrina, kad įtariamiesiems arba kaltinamiesiems nedelsiant būtų pateikta informacija bent apie šias pagal nacionalinę teisę taikomas procesines teises, kad tomis teisėmis būtų galima veiksmingai pasinaudoti: <...> teisę būti informuotam apie kaltinimus pagal 6 straipsnį“. (orig. p. 23)
67. [Direktyvos 2012/13] 6 straipsnio „Teisė į informaciją apie kaltinimus“ 4 dalyje nustatyta: „Valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji arba kaltinamieji būtų nedelsiant informuoti apie bet kokius informacijos, pateiktos pagal šį straipsnį, pasikeitimus, kai tai yra būtina užtikrinti teisingą procesą.“
68. [Direktyvos 2012/13] 7 straipsnio „Teisė susipažinti su bylos medžiaga“ 1 dalyje nustatyta: „Tais atvejais, kai asmuo yra suimamas ir sulaikomas bet kuriuo baudžiamojo proceso etapu, valstybės narės užtikrina, kad suimtiesiems arba sulaikytiesiems, arba jų advokatams būtų pateikti su konkrečia byla susiję kompetentingų valdžios institucijų turimi dokumentai, kurie yra svarbūs siekiant veiksmingai apskusti pagal nacionalinę teisę suėmimo ar sulaikymo teisėtumą.“
69. Minėta direktyva grindžiama SESV 82 straipsniu, kuriame nustatomos minimalios taisyklės, kurios turi būti taikomos Europos Sąjungoje; žr. minėtos direktyvos 9, 10 ir 11 konstatuojamąsias dalis:
70. „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 82 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė nustatyti tokias valstybėse narėse taikytinas minimalias taisykles, kokių reikia nuosprendžių ir teismo sprendimų abipusiam pripažinimui bei policijos ir

teisminiam bendradarbiavimui tarpvalstybinio pobūdžio baudžiamosiose bylose palengvinti. Tame straipsnyje kalbama apie „asmenų teises baudžiamajame procese“ kaip apie vieną iš sričių, kurioje gali būti nustatytos minimalios taisyklės“.

71. „[B]endros minimalios taisyklės turėtų padidinti pasitikėjimą visų valstybių narių baudžiamojo teisingumo sistemomis, o tai savo ruožtu turėtų sudaryti sąlygas veiksmingesniam teisminiam bendradarbiavimui esant tarpusavio pasitikėjimui. Tokios bendros minimalios taisyklės turėtų būti nustatytos baudžiamajame procese pateikiamos informacijos srityje“.
72. „2009 m. lapkričio 30 d. Taryba patvirtino rezoliuciją dėl veiksmų plano, skirto įtariamųjų ar kaltinamųjų baudžiamuosiuose procesuose procesinėms teisėms stiprinti (toliau – Veiksmų planas). Veiksmų plane buvo raginama palaiapsniui tvirtinti priemonės, susijusias su teise į vertimą raštu ir žodžiu (A priemonė), teise į informaciją apie teises ir kaltinimus (B priemonė), teise į teisinę konsultaciją ir teisinę pagalbą (C priemonė), teise informuoti gimines, darbdavius ir konsulines įstaigas (D priemonė) ir susijusias su specialiomis pažeidžiamų įtariamųjų ar kaltinamųjų apsaugos priemonėmis (E priemonė). Veiksmų plane pabrėžiama, kad tvarka, kuria jame nurodytos teisės, yra tik orientacinė, o tai reiškia, kad atsižvelgiant į prioritetus ji gali būti keičiama. Veiksmų planas skirtas veikti kaip visuma, t. y. jo visiška nauda bus juntama tik įgyvendinus visus jo elementus“.
73. Šia direktyva siekiama kaltinamajam kiekviename baudžiamojo proceso etape užtikrinti teisę į visą su baudžiamuoju procesu susijusią informaciją tiek, kiek ji yra būtina siekiant užtikrinti teisingą procesą, ir teisę susipažinti su bylos medžiaga, tačiau pažymėtina, kad nacionalinės teisės nuostatos, susijusios su šalies padėtimi Slovakijos Respublikos Nacionalinėje Radoje vykstančioje procedūroje ir Konstituciniame Teisme vykstančiame procese, trukdo bylos šaliai naudotis savo pagrindinėmis procesinėmis teisėmis. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad procesas, kuriame siekiama išsiaiškinti sprendimo, kuriuo atšaukiama amnestija ir dėl to taip pat panaikinamas individualus teisės aktas – šiuo atveju tai neabejotinai yra nutartis dėl baudžiamojo persekiojimo nutraukimo – teisėtumą, yra savitas. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas laikosi nuomonės, kad amnestijos atšaukimo procedūra (vykdoma Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados ir Slovakijos Respublikos Konstitucinio Teismo) patenka į minėtos direktyvos taikymo sritį, ir dėl to ši procedūra yra „baudžiamojo proceso etapas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą [2012/13], tačiau pagal nacionalinius teisės aktus neužtikrinamos pagrindinės teisės, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą. **(orig. p. 24)**
74. 2015 m. spalio 21 d. Sprendime *Frisancho Perea / Slovakija* <...> Europos Žmogaus Teisių Teismas kritikavo procedūrą, susijusią su individualiu konstituciniu skundu, kuri vyko atitinkamiems asmenims nedalyvaujant procese Slovakijos Respublikos Konstituciniame Teisme. Būtent priėmus šį sprendimą buvo iš dalies pakeistas *zákon č. 38/1993 Z.z o Ústavnom súde*

(Įstatymas Nr. 38/1993 dėl Konstitucinio Teismo), atitinkamiems asmenims pripažįstant panašias procesines teises, kokias turi proceso šalys.

D. Dėl trečiojo prejudicinio klausimo

75. Trečiuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas teiraujasi Teisingumo Teismo, ar nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis Konstituciniam Teismui leidžiama vertinti tik atitikties nacionaliniams teisės aktams klausimą, yra suderinamos su pagal EŽTK garantuojamomis pagrindinėmis teisėmis ir Chartija, visų pirma su lojalumo principu (kuris kildinamas iš ESS 4 straipsnio 3 dalies), atsižvelgiant į tai, kad pagal šią nuostatą daroma prielaida, kad minėta pareiga taip pat taikoma valstybių narių ir Sąjungos tarpusavio santykiuose (žr. Teisingumo Teismo nuomonės 2/13, EU:C:2014:2454, 202 punktą).
76. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas taip pat laikosi nuomonės, kad amnestijos atšaukimo „nacionalinė schema“ galiausiai gali prieštarauti proporcingumo principui ir visų pirma veiksmingumo principui, pagal kurį ribojama valstybių narių procedūrinė autonomija priimant nacionalinės teisės nuostatas.

E. Dėl būtinybės taikyti prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą

77. Atsižvelgdama į tai, kad nagrinėjama byla yra susijusi su Europos arešto orderiu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas prašo, kad Teisingumo Teismas taikytų Procedūros reglamento 107 straipsnį ir prašymą išnagrinėtų taikydamas prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas visų pirma remiasi Pagrindų sprendimo 2002/584 17 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią „Europos arešto orderis nagrinėjamas ir vykdomas skubos tvarka“.
78. Vadovaujantis Teisingumo Teismo rekomendacijomis [nacionaliniams teismams dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikimo (2016/C 439/01)] prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme nagrinėjamos baudžiamosios bylos medžiagą perduos Slovakijos Respublikos užsienio ir Europos reikalų ministerija.

III Bratislavos Okresný súd

2020 m. gegužės 11 d.

(parašas)